

LBRIS

We know
books

Marietta Dobrin

FATA CU CIMBRU ÎN BUZUNAR

Această carte a fost publicată
cu sprijinul Asociației Culturale ARTAR

ASOCIAȚIA CULTURALĂ

**editura
N NAȚIONAL**

Scriitoarea Corina Ozon, pentru noblețea cuvintelor calde, duioase, ce surprind cu acuratețe și însuflețire intenția demersului meu memorialistic.

Scriitoarea Ohara Donovetsky, pentru dărnicia cuvintelor și onestitatea analizei textelor, pentru îngăduință, scriitura gingaș-sofisticată și incursiunea generoasă și aprofundată în această călătorie elegiacă.

Prietena mea, Violeta Borzea, fără de care acest vis nu ar fi prins niciodată formă, pentru că a crezut în mine înainte chiar de a crede eu însămi. Îi mulțumesc pentru răbdarea, imboldurile, încurajările constante, sugestiile prețioase, delicatețea profesională, precum și pentru drumul atât de complicat pe care ea a știut să-l facă simplu.

Un mulțumesc sincer și plin de recunoștință tuturor celor care au făcut posibilă aceasta minunată aventură!

CUPRINS

Prefață	5
1. Doamne, ziua a trecut	9
2. Nu mai avem timp să ne minunăm	14
3. Mânca-l-ar pământul de dor!	18
4. Au trecut patruzeci de ani de-atunci... ..	21
5. Acasă	24
6. Pașii mamei mele	26
7. Să îmbătrânești e un privilegiu	29
8. Marița	32
9. Tuciul	36
10. Bunicii noștri știau să repare tot.....	39
11. Suntem copii atât timp cât ne trăiesc părinții . .	41

12. Trăiește-o cum te pricepi mai bine!.....	44
13. Zestrea.....	46
14. Elliot.....	48
15. Mamare.....	51
16. Portocale & Juvenal.....	53
17. Inima.....	56
18. Carnaval.....	58
19. Nimeni nu ne învață să spunem „mă iubesc“...	60
20. Femei puternice.....	63
21. Topiți iernile din suflet!.....	66
22. Fluturi sau munți.....	69
23. Am învățat că.....	70
24. Toamna.....	73
25. Caviar.....	75
26. Must și dor.....	76
27. Începuturi.....	79
28. Pachete.....	81
29. Florance.....	84
30. Teo.....	88
31. Gica.....	92
32. Marchiza.....	95
33. Ion și Ioana.....	100
34. Marea sărată de lacrimi.....	103
35. Pâine caldă.....	105

36. Liceana.....	109
37. Sunt oameni.....	111
38. Ani de liceu.....	113
39. Flori, fluturi, ursuleți... ..	115
40. Talentata.....	118
41. Rădăcini.....	121
42. Sânziana.....	123
43. <i>Mia suocera</i>	130
44. Fotografii.....	133
45. Cami.....	136
46. Cu pătrunjelul la muzeu.....	141
47. Mătase fină.....	144
48. <i>Donne</i>	148
49. N-are nicio legătură cu vârsta.....	152
50. Cred.....	155
51. Oamenii din viața mea.....	157
52. San Valentino.....	159
53. Mișu.....	163
54. Halba cu bere.....	167
55. Fel de fel de visuri.....	169
56. Mariella.....	171
57. Șorțul.....	175
58. Basmaua.....	178
Mulțumiri.....	181

1. DOAMNE, ZIUA A TRECUT

Era 1 martie și dimineața se anunțase în toată splendoarea ei: efervescentă, senină, incredibil de caldă și de colorată pentru un început de primăvară. La școală am pornit cu pas vioi și cu zâmbetul întins ca două aripi de albatros peste seninul mării. Știam că mă așteptau mărțișoarele; îmi plăcea să primesc, dar și să dăruiesc, și aveam mereu surprize de la colegii mei. Pentru fete, se știa, 1 martie era una dintre zilele pline de magie ale anului. Iubeam bucuria, culoarea, nerăbdarea și emoția pe care le aducea cu ea. Ne întreceam în meșteșugit cele mai originale mărțișoare, din cele mai simple materiale: lemn, sfoară, sârmă, stofă. Acelea erau rezervate prietenelor de suflet.

Colega mea de bancă, o fată timidă cu mânuțe umede și muncite, mi-a adus un buchețel de ghiocei, cadoul cel mai frumos și mai emoționant – știam că îl culesese din pădurea de lângă căsuța ei. Băiatul care mă simpatiza mi-a adus nu unul, ci șase mărțișoare, iar prietena mea cea mai bună, un mărțișor broască-țestoasă, unul dintre preferatele mele. Învățătoarea ne-a îmbrățișat pe toți când am făcut coadă în fața catedrei să-i agățăm în piept

mărțișoarele, apoi ne-a pus să citim compunerile pe care le scriseserăm despre primăvară. I-a plăcut atât de mult compunerea mea, că a citit-o și în cancelarie. Doamne, ce zi, ce triumf! Eram tare mândră și abia așteptam să ajung acasă să-i povestesc mamei, să o fac să trăiască, măcar puțin, bucuria succesului meu.

În drum spre casă, am avut ochi pentru toate minunățiile pe lângă care, în grabă sau din neatenție, treceam altădată fără să le dau importanță, poate pentru că știam că sunt mereu acolo: copaci, acum plini de muguri tineri și delicați, ronduri în fața caselor proaspăt văruite, șanțuri săpate și curățate de frunzele rămase din toamnă sub zăpada de mult topită, raze de soare jucăușe și prea calde pentru perioada aceea. Mi se întipărise pe față un zâmbet pe care cu greu reușeam să-l ascund, ca să nu par că tocmai câștigasem lozul cel mare la loterie. Zâmbetul însă mi-a înghețat când am ajuns în fața casei noastre. Se zice că păsările prevăd dezastrul care stă să vină cu câteva fracțiuni de secundă înainte. Începeam să cred că o astfel de pasăre eram și eu.

În curte, întinse pe pământul stropit cu moțuri de iarbă tânără, stăteau aruncate la întâmplare preșurile din bucătărie, acoperite cu pătrunjel, ceapă tocată, țelină, morcovi, fidea, cartofi și bucăți de carne. Nu-nțelegeam nimic, dar mi-a înghețat inima, nu se anunța o veste bună. Când am intrat în casă, mama plângea întinsă pe pat cu picioarele dezgolite și pline de pete, pe ici rotunde, pe dincolo lăbărțate, dar toate de un roșu viu. Cred că nu e nimic mai destabilizant și mai

înspăimântător pentru un copil decât să-și vadă mama plângând. Se năruie o lume în care zâna cea bună, care până atunci avea grijă de toate micile sau marile probleme, care lua orice neliniște sub aripa ei ocrotitoare și magică, își pierde dintr-odată puterile și plânge ca orice pământean neputincios. Insuportabilă imagine... Mândria care, toată dimineața, crescuse în mine ca o gogoasă nu-și mai găsea nici locul, nici rostul. În fața scenei de sub ochii mei, toate treceau în plan secund.

Misterul mi-a fost dezlegat de mama printre lacrimi: surorile mele, în convalescență după pojar, se alergaseră prin casă și, ciocnindu-se de aragaz, răsturnaseră oala cu ciorbă pe picioarele ei. La 10 ani, habar nu ai ce trebuie să faci, cum să tratezi niște arsuri care, minut după minut, creează tot mai multe balonașe transparente, și atunci fugi la bunica maternă, femeie energică și trecută prin multe, să vină ea să rezolve situația.

O mai făcuse și altădată, știa cum să aline, să repare și să vindece. Cunoșteam modul ei calm, atent, imperturbabil, care mă liniștea și-mi dădea încredere. Parcă o aud și acum dând ordine precise, ferme, parcă o văd mișcând mâinile cu siguranța unui chirurg.

Pe mama a doftoricit-o cu foi de varză așezate delicat peste rănile proaspete, apoi a scuturat bine preșurile și le-a băgat la spălat în apă caldă și săpun de casă cu pelin, pe care îl făcuse împreună cu mama. Nouă ne-a gătit o mâncare de fasole bătută cu cimbru și turtă în țest. Nimeni nu face mâncare de fasole bătută cum făcea mamaia Ioana, nici măcar mama. Nu știu cum o

prepara, ea zicea că nu e nimic special, că și mama o face la fel ca ea, dar nu, sigur a ei avea ceva în plus, poate doar proporțiile atent cântărite și timpul de fierbere, poate ingredientele cultivate în grădina casei, poate mâna și inima ei împreună...

Două zile a stat atunci mamaia Ioana la noi. Și câte am învățat de la ea în numai două zile...! Parcă timpul s-a dilatat, parcă zânele bune au coborât toate în curtea noastră, unde totul, dintr-odată, a devenit perfect.

Sfaturile ei, pe care mi le dăduse și alte dăți, dar căroră nu le acordasem prea multă importanță, știu cu precizie că mi s-au întipărit în minte atunci, în acele două zile.

Mamaie mă învăța să am mereu batista în buzunar și unghiile tăiate frumos, să am întotdeauna lenjeria intimă curată, că nu se știe niciodată, poate mi se face rău pe stradă și ajung la spital și mă fac de râs, să fac mereu patul și ordine în cameră, că poate vine cineva neanunțat în vizită și găsește totul vraiste, să usuc hainele mereu afară, că niciun parfum nu ega-lează prospețimea aerului, să pun în apa de baie o mână de mușețel ca să hrănesc și să calmez pielea, să am planta mea de lămâi, să pun gutui la fereastră ca să înfrumusețez și să parfumez camera, să știu să fac orice, să nu depind niciodată de nimeni. Și, oricât aș fi de obosită, supărată, bolnavă, să nu mă culc fără să-i mulțumesc Domnului pentru ziua trăită.

Din toate cele spuse, îmi vine în minte o rugăciune de care, în mod curios, nimeni nu-și mai amintește,

nici mama, nici mătușile, nici surorile mele, și pe care mă roagă s-o recit ori de câte ori ne vedem... Nu mă culc fără să spun rugăciunea ei de om simplu, pe care nu am uitat-o niciodată: „Doamne, ziua a trecut,/ noaptea iarăși a venit./ Peste zi m-ai ajutat/ de-am lucrat și-am învățat./ Ajută-mă, Doamne sfinte,/ și de-acuma înainte“.

2. NU MAI AVEM TIMP SĂ NE MINUNĂM

Era o după-amiază de vară fierbinte, îmi amintesc ca și cum ar fi fost ieri, și cred că nu aveam mai mult de 8 ani. În curtea bătătorită și prăfuită a bunicilor, mă văd împreună cu mama-mare, aplecate și concentrate să căutăm o monedă de trei lei. Mi-o dăduse să-mi cumpăr o înghețată de la Alimentara și, tot răsucind-o în mâini, aruncând-o și prinzând-o, îmi scăpase și se rostogolise în iarba din curte. Parcă o înghițise pământul, parcă intrase în gaură de șarpe, zicea mama-mare. Nu m-a certat, doar s-a lăsat în genunchi alături de mine și am luat curtea la controlat palmă cu palmă. Pare ciudat, dar când îmi vine în minte episodul acela, încă simt în creștetul capului căldura toridă a razelor de soare și în nări parfumul de leuștean din palmele bunicii, încă văd firișoarele de praf mișcându-se repede și ordonat la fiecare răsuflare a noastră. Am căutat mult moneda aceea și știu că eram obosită și plictisită de atâta scotocit. I-am zis bunicii: „Eu renunț, lasă, poate o găsești dumneata, mi-o dai altădată!“ „Dacă în viață renunți așa

de ușor, draga mării, nu o să realizezi nimic. Orice ți-ai dori să faci... cere muncă, sacrificiu, răbdare, migală și un grăunte de noroc, dar grăuntele ăla de noroc nu-ți folosește la nimic dacă nu are de ce să se lege.“

Și azi cuvintele ei îmi luminează amintirile. Cuvinte simple, de țărancă răbdătoare, obișnuită să accepte, să nu renunțe și *să o ia mereu de la capăt*.

Nouă, acum, ne lipsește răbdarea, vrem totul imediat, nu mai avem timp nici să ne minunăm, nici să așteptăm, nici să ne înduioșăm, nici să iubim, nici să stăm singuri cu gândurile noastre sau cu noi înșine; când fericirea pe care o căutăm nu vine, suntem foarte pricepuți să găsim scuze, să ne amăgim. Cuvintele bunicii poate că nu le-am priceput atunci, cu siguranță nu le-am înțeles puterea, dar dacă mi-au rămas în minte, probabil că au avut un efect mult mai mare decât m-aș fi așteptat. Astăzi îmi vorbesc despre răbdare, muncă, stăruință, dorința de a realiza și împlini, despre acceptări.

Bunica mea, când făcea parastas, praznicul de după slujba de pomenire a celor trecuți la cele veșnice, mă lua cu ea să le împărțim vecinilor din pomana pregătită pentru morții din neamul nostru. Cel mai mult îmi plăcea să mergem la Domnișoara. Domnișoara era de vârsta bunicii, fusese profesoară de matematică și nu se măritase niciodată. Avea casa plină de cărți și de dantele, grădina plină de flori în toate culorile și o boltă de viță-de-vie deasă și răcoroasă. Avea o piele albă și delicată, cum doar la actrițele din filmele cu Charlie Chaplin văzusem, și rochii vaporose în culori pastel,

care-i scoteau în evidență mâinile frumoase și ochii verzi ca mugurii de brad. Ne servea cu șerbet de trandafiri și de fiecare dată o certa blajin pe bunica: „Leano, Leano, tu ai fost o fată foarte deșteaptă, mai deșteaptă decât mine, n-ar fi trebuit să te lași de școală, ar fi fost înțelept să insiști la ai tăi să te trimită să termini măcar opt clase, să-ți găsești un serviciu bun“.

„Deh, domnișoară, asta mi-a fost soarta, n-avea cine să meargă cu iezii și caprele la păscut, cine s-o ajute pe mama cu cei mici până venea tata din război. Așa mi-o fi fost scris!“ zicea bunica cu resemnare. O resemnare pe care nouă ne cerea să n-o acceptăm, insistând să ne răzvrătim, ca să nu avem regrete și nici păreri de rău. Mă miram de fiecare dată că mama-mare o numea „Domnișoara“ și că vorbea cu ea cu „dumneavoastră“, mai ales că aveau aceeași vârstă și fuseseră colege, dar ea zicea că oamenii care au studiat merită mai mult respect.

Nu știu dacă bunica, putându-se întoarce în timp, ar fi ales o altă stradă, o altă soartă, dar pe noi ne îndemna să conferim mai multă valoare dorințelor noastre, pentru că în viață, până la urmă, călătorești singur. Te folosești de căruță, de bicicletă, de mașină, de avion, dar o mare, importantă și semnificativă bucată din călătoria vieții o faci singur, pe jos, tu și cu tine. Și sperii mereu ca foaia albă pe care o ai în față să se umple de drumuri colorate, line, simple și sigure, dar, dacă e să nu fie așa, trebuie să ai curajul să schimbi strada, să schimbi viața, să te schimbi pe tine, să nu aștepti nimic

de la nimeni, să nu lași oamenii să te dezamăgească, să te folosească, să te lege de ei cu firele aspre și tăioase ale dependenței, să ai mereu puterea și dorința de a te ridica singură, să fii mândră și demnă.

Să fii tu, cea mai iubită de tine.